

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 187/03-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. októbra 2003 predbežne prerokoval sťažnosť Krajského súdu v Banskej Bystrici, Skuteckého 7/9, zastúpeného predsedom JUDr. Ľudovítom Bradáčom, vo veci porušenia základného práva domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s porušením práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Dso 3/03 zo 17. marca 2003 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Krajského súdu v Banskej Bystrici o d m i e t a ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 27. mája 2003 doručené podanie Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“), Skuteckého 7/9, zastúpeného predsedom JUDr. Ľudovítom Bradáčom (ďalej len „sťažovateľ“),

označené ako „Sťažnosť proti porušovaniu základných práv a slobôd podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky“. Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľ ňou namietal porušenie svojho základného práva na prejednanie veci nezávislým a nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Dso 3/03 zo 17. marca 2003.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol:

„Porušovateľ základného práva – Najvyšší súd SR ako disciplinárny súd podľa § 119 ods. 2 Zák. č. 385/2000 Z. z. v platnom znení o sudcoch a prísediacich zamietol odvolanie predsedu Krajského súdu v Banskej Bystrici – sťažovateľa proti rozhodnutiu prvostupňového disciplinárneho súdu č. 1 Ds 2/02 zo dňa 2. 12. 2002, ktorým bolo disciplinárne konanie proti sudcovi Krajského súdu v Banskej Bystrici JUDr. J. D. podľa § 124 písm. e) Zák. č. 385/2000 Z. z. zastavené z dôvodu, že zanikla zodpovednosť za disciplinárne previnenie.

Odvolací disciplinárny senát sa s touto procesno-právnou kvalifikáciou prvostupňového disciplinárneho súdu stotožnil, pretože sudca JUDr. J. D. sa závažného disciplinárneho previnenia mal dopustiť najneskôr dňa 22. februára 2000, teda za účinnosti Zák. č. 412/1991 Zb. o kárnej zodpovednosti sudcov v znení neskorších predpisov, ale návrh zo strany predsedu Krajského súdu v Banskej Bystrici bol voči nemu podaný až 12. júna 2001, teda po uplynutí lehoty jedného roka, hoci sa tak stalo už za účinnosti Zák. č. 385/2000 o sudcoch a prísediacich.

Porušovateľ v napadnutom rozhodnutí konštatuje, že pokiaľ ide o disciplinárne previnenia sudcov spáchané dňom 1. januára 2001 a po tomto dni jednoznačne na ich posúdenie tak z hľadiska hmotno-právneho, ako aj z hľadiska procesného v celom rozsahu dopadá režim nového zákona. Iná je však situácia pri posudzovaní disciplinárnych previnení, ktoré boli spáchané do účinnosti nového zákona. Ďalej má za to, že ustanovenie § 151 ods. 10, Zák. č. 385/2000 Z. z. v platnom znení by sa inak malo aplikovať i na dané disciplinárne konanie proti JUDr. J. D., avšak podľa porušovateľovho názoru aplikácia prechodných a záverečných ustanovení zákona, konkrétne ustanovenia § 151 ods. 10 na

disciplinárne previnenia spáchané pred dňom účinnosti zákona nie je možná vzhľadom na princíp neprípustnosti retroaktivity. Použitie tejto zdanlivo procesnej úpravy má však hmotno-právne dôsledky na trestnosť činu, čo umožňuje podľa porušovateľa vyvodiť záver, že v skutočnosti by išlo o spätnú účinnosť hmotného práva. Poukázal pri tom na čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ktorý stanovuje, že Slovenská republika je zvrchovaný demokratický a právny štát a čl. 50 ods. 6, v ktorom sa retroaktivita jednoznačne zakazuje.

Najvyšší súd Slovenskej republiky – porušovateľ, tak sám vyhodnotil a vyslovil, že ustanovenie § 151 ods. 10 spojený s ustanovením § 118 Zák. č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich je v rozpore s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a preto jeho aplikácia v danom prípade neprichádza do úvahy. Poukázal pritom na prípad, kedy Ústavný súd Slovenskej republiky svojím rozhodnutím zo dňa 4. marca 2002 sp. zn. PL. ÚS 7/02-12 odmietol návrh Najvyššieho súdu Slovenskej republiky – disciplinárneho súdu na začatie konania o súlade § 151 ods. 10 v spojení s ustanovením § 118 Zák. č. 385/2000 Z. z. s čl. 1 ods. 1 Ústavy SR.“

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd jeho sťažnosti vyhovel a v náleze vyslovil:

„Ústavné právo sťažovateľa na právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR v spojitosti s článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené rozhodnutím Najvyššieho súdu SR zo dňa 17. 3. 2003 č. 2 Dso 3/03, a preto sa mu podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o Ústavnom súde vec vracia na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Sťažovateľ si svoje právo na primerané finančné zadosťučinenie náhrady nemajetkovej ujmy neuplatňuje.

Sťažovateľ si svoje právo na náhradu trov konania taktiež neuplatňuje.“

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy od 1. januára 2002 oprávnený konať o sťažnostiach, ktorými fyzické osoby alebo právnické osoby namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd upravených v ústave, alebo ľudských práv a základných

slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv alebo slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na svojom neverejnom zasadnutí, pričom zisťoval, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 tohto zákona. Návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd v rámci predbežného prerokovania odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Ústavný súd konštatoval, že predseda krajského súdu ako nositeľ kárnej právomoci postupom ustanoveným príslušnými zákonmi (zákonom č. 412/1991 Zb. o kárnej zodpovednosti sudcov v znení neskorších predpisov a zákonom č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch v znení neskorších predpisov) podal 12. júna 2001 návrh na Najvyšší súd Slovenskej republiky ako na kárny súd na začatie kárneho konania proti sudcovi krajského súdu. Najvyšší súd zastavil toto konanie uznesením sp. zn. 1 Ds 2/02 z 2. decembra 2002.

O odvolaní predsedu krajského súdu proti tomuto uzneseniu z 29. januára 2003 najvyšší súd ako súd odvolací rozhodol rozhodnutím sp. zn. 2 Dso 3/03 zo 17. marca 2003 (doručeným krajskému súdu 26. mája 2003) tak, že toto odvolanie zamietol.

Predseda krajského súdu ako orgán verejnej moci a nositeľ kárnej právomoci namietal, že najvyšší súd porušil jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podľa neho *„súčasťou základného práva podľa uvedených článkov je aj to, aby súd rozhodoval o práve toho, kto sa na neho obrátil podľa platného práva v Slovenskej republike, alebo podľa noriem, ktorých použitie právny poriadok Slovenskej republiky zvlášť umožňuje.*

Súdy v Slovenskej republike pôsobia na základe Ústavy SR a zákonov, čiže na základe právneho poriadku Slovenskej republiky a sú teda povinné rozhodovať na základe aplikácie noriem tohto právneho poriadku, alebo noriem, ktorých použitie tento poriadok zvlášť umožňuje. Preto je súčasťou práva domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (čl. 46 ods. 1 Ústavy SR), aby súd rozhodoval na základe aplikácie právneho poriadku Slovenskej republiky alebo noriem, ktorých použitie tento právny poriadok zvlášť umožňuje (rozhodnutie III. ÚS 64/00)“.

Podľa názoru sťažovateľa najvyšší súd ako súd disciplinárny „v danom prípade nerozhodoval na základe právneho poriadku Slovenskej republiky“, pričom „neakceptoval tento právny poriadok prinajmenšom v dvoch rovinách:

1. nesprávnou aplikáciou, zákazu retroaktivity v zmysle čl. 50 ods. 6 Ústavy SR,
2. nerešpektovaním zásady prezumpcie ústavnosti zákona“.

Sťažnosť podľa čl. 127 ústavy je individuálnym právnym prostriedkom na ochranu ústavne zaručených základných práv alebo slobôd fyzických alebo právnických osôb. Definičným znakom pojmu sťažnosť je zásah orgánu verejnej moci do týchto základných práv alebo slobôd. Zmyslom a účelom sťažnosti je ochraňovať fyzické osoby a právnické osoby pred zásahmi do ich základných práv alebo slobôd predovšetkým zo strany orgánov štátu (rozhodnutiami, opatreniami alebo inými zásahmi).

Predpokladom aktívnej procesnej legitímácie na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že fyzická a právnická osoba má spôsobilosť byť nositeľom základných práv a slobôd. Pokiaľ štát vystupuje v právnych vzťahoch ako subjekt verejného práva a súčasne ako nositeľ verejnej moci, z povahy veci vyplýva, že nie je a ani nemôže byť súčasne nositeľom (subjektom) základných práv a slobôd (I. ÚS 29/97). Iný prístup k tejto otázke by znamenal popretie zmyslu základných práv a slobôd aj zmyslu samotného konania o sťažnosti.

Krajský súd, zastúpený predsedom, nemožno preto pri výkone jeho zákonnej právomoci v rámci kárneho konania považovať za osobu, ktorá je oprávnená namietať

porušenie svojich základných práv sťažnosťou domáhajúcou sa začatia konania pred ústavným súdom.

Z uvedených dôvodov ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. októbra 2003